

Ontmoeting

Achitofel

Henk Bouwmeester

Het is dat het in de Bijbel staat, anders zou je het niet geloven. Je bent de belangrijkste adviseur van de koning. Je bent zo wijs dat jouw woord even zwaar weegt als een profetenwoord¹. En je heet Achitofel: broer van de dwaasheid. Gaven zijn ouders hem die naam? Of zijn ‘vriendjes’, om hem te pesten omdat hij het knapste jongetje van de klas was? Hoe dan ook, toen hij de topadviseur van koning David was heette hij nog altijd Achitofel². Zijn naam had hij niet mee, zijn oordeel des te meer.

Behalve die ene keer, toen hij de zijde van Absalom koos. Vergiste hij zich toen? Zag hij de dingen minder scherp? Integendeel! Hij zag en hoorde scherper dan ooit. Meer dan David lief was. Bijvoorbeeld wat David indertijd met zijn kleindochter Batseba³ had uitgehaald. Onbegrijpelijk, dat een man de dag begint God te danken dat het hem aan niets ontbreekt⁴ en na zijn middagdutje⁵ bezwijkt voor de aanblik van een naakte vrouw⁶ die hij niet eens kent⁷. Terwijl hij zichzelf eerder zo had voorgehouden zich te beheersen⁸. Of gold dat alleen zijn tong⁹ en niet zijn gedachten en gevoel¹⁰? Had hij geen herinnering meer aan zijn vroegere psalm: ‘In mijn overmoed dacht ik: nooit zal ik wankelen’?¹¹ Was hij dan toch zo'n man met twee verdiepingen in zijn leven? De ene waar hij mooie dingen over God en geloven kon zeggen en de andere waarin voor God geen plaats is. Nou, die middag was het dakterras van zijn paleis¹² heel duidelijk die andere verdieping van zijn leven: God ver weg en eigen begeerten dichtbij.

Maar ook Batseba ging bepaald niet vrijuit. Zij had, zoals het hoort, met haar maandelijks reiniging toch even kunnen wachten tot het zowat donker was¹³. En ze hoefde toch niet in te gaan op de uitnodiging van de koning¹⁴! Ze wist toch dat de kans groot was dat ze niet alleen de maaltijd, maar ook het bed met David zou moeten delen¹⁵! Of wilde ze juist even een bijvrouw van David zijn? Waren haar hormonen zo vlak voor haar nieuwe vruchtbare periode haar de baas¹⁶? Was Uria soms te lang van huis¹⁷?

Er was iets geknapt bij Achitofel toen hij ervan hoorde hoe David Uria ‘verwekker’ van het kind wilde laten lijken¹⁸, en toen dat niet lukte Uria liet vermoorden¹⁹. Sindsdien zon hij op wraak. Jaren later had hij zich dan ook prompt bij Absalom aangesloten in zijn rebellie tegen David²⁰. Hij had hem toen ook geadviseerd David te vernederen door publiekelijk met zijn bijvrouwen naar bed te gaan²¹. Maar toen Absalom zijn voorstel om David te achtervolgen en te doden²² van geen waarde achtte na Chusai's advies dat niet te doen²³, had het leven voor Achitofel ook geen waarde meer²⁴. Koos hij de dood in plaats van leven²⁵. Dwaas die hij uiteindelijk was.

Achitofel, broer van de dwaasheid.

Batseba, dochter van een goddelijk belofte, ver-overoma van Jezus.

Wat dwaas is in de ogen van mensen heeft God uitgekozen om wijzen te beschamen²⁶.

---

¹ 2 Samuel 16:23

² 1 Kronieken 27:33a

³ Hoewel niet alle bijbeluitleggers het erover eens zijn, lijkt het toch wel juist dat Eliam, de vader van Batseba (2 Sam. 11:3) de zoon was van Achitofel (2 Sam. 23:34).

Ook zijn er bijbeluitleggers die de leeftijd van Achitofel veel lager schatten dan overeenkomt met zijn grootvaderschap (vgl. Babylonische Talmud Sanhedrin 69b, 106b).

⁴ Psalm 23:1b

⁵ 2 Samuel 11:2a

⁶ 2 Samuel 11:2b

⁷ 2 Samuel 11:3a

⁸ Psalm 39:2a

⁹ Psalm 39:2b

¹⁰ Psalm 139:2b

¹¹ Psalm 30:7

¹² 2 Samuel 11:2b

¹³ Hoewel de Bijbel dat niet zo duidelijk zegt is het bij de Joden van oudsher gebruik dat vrouwen zich zeven dagen na hun laatste menstruatie in de avondschemering reinigen (een *mikveh* nemen). Daarmee volgen zij Leviticus 15 waarin gesteld wordt dat iemand tot de avondschemering onrein is en zich dan moet wassen met water (vgl. Lev. 15:7; Lev. 15:13b), zie ook Leviticus 12.

¹⁴ 2 Samuel 11:4a

¹⁵ 2 Samuel 11:4a

¹⁶ 2 Samuel 11:4b

Zoals eerder aangegeven was een vrouw tot zeven dagen na het einde van haar menstruatieperiode onrein (Lev. 12:2). Dus zo ongeveer tot de twaalfde dag van haar maandelijkse cyclus. Dan moest zij zich reinigen. Dat is dus vlak voor het midden van haar maandelijkse cyclus waarop de eisprong plaatsvindt.

¹⁷ 2 Samuel 11:6

¹⁸ 2 Samuel 11:8-13

¹⁹ 2 Samuel 11:14-17

²⁰ 2 Samuel 15:31

²¹ 2 Samuel 16:21

²² 2 Samuel 17:1-2

²³ 2 Samuel 17:7 en 14a

²⁴ 2 Samuel 17:23a

²⁵ 2 Samuel 17:23b

²⁶ 1 Korintiërs 1:27